

Kongre tarihçesinde yeni bir sekme: Yeni Dünyalı dermatologlar sahnede

Sevgili meslektaşlarım, değerli okurlar,

Dünya deribilim kongreleri tarihçesini gözden geçirmeye kaldığımız yerden devam ediyoruz.

20. yüzyılın başlarında, 1904'te Berlin'de yapılan 5. Dünya Dermatoloji Kongresi'ne 546 dermatolog katılmış. Katılımcılar listesinde iki nokta dikkat çekici: Birincisi, katılımcılar arasında bugün pek çoğumuzun çeşitli dermatozlar ile ilişkili olarak ezberinde bulunan Pinkus, Besnier, Darier, Hallopeau gibi namılı şahsiyetlerin listelenmesinde yaşadıkları şehirlerin de telaffuz edilmesi; Londralı Whitfield, Tokyolu Dohi, Parmalı Mibelli, Hamburg'dan Unna gibi. Bu detay devrin bilim dünyasında otorite sayılan kişilerin belli bir kentte yaşamlarını uzun süre sürdürdüklerini ve belki de bu tür bir yere (Şehir? Üniversite? Hastane?) aidiyet duygusu içerisinde üretken olabildiklerini akla getiriyor. Her akşam mesai dönüşü "Acaba yarın nerede, kimle, nasıl bir ortamda çalışacağım?" sorusuyla evlerine yollanan ve kurumsal aidiyet duygusunu artık belki de sadece eser düzeyde hisseden biz Türkiyeli dermatologlar için, hele hele çok uzun soluklu bir serüven olan bilimsel araştırmacılık kimliğini de taşıyanlarımız için bir kat daha fazla düşündürücü bir detay bu. Katılımcılar listesinde dikkat çeken 2. nokta ise Avrupa'ya Amerikan akını hadisesi.

Dünya Kongresi detaylarına devam etmeden burada kısa bir Amerikan dermatolojisi sekmesi açıyorum. Bugün başta kaynak kitaplarımız, izlemeye çalıştığımız dermatoloji dergileri ve internet yolu ile dermatoloji pratiğimizde gücünü hissettiren bu ülkenin tıbbın diğer alanlarında olduğu gibi dermatovenerolojide de gelişimi çok hızlı olmuş. Amerikalı tıp doktorlarının deribilim dünyasına attıkları ilk adımların 19. yüzyılın ilk yarısında iki hekimin Paris'teki dermatoloji kliniklerinde çalışmaları ile olduğu söylenir. Bunlardan ilki Dr.

Henry Daggett Bulkley olup gözlemlerini 1836'da verdiği bir dizi konferans ile aktarmıştır. Sadece 9 yıl kadar sonra Dr. Noah Worcester Paris'te edindiği deneyiminden faydalanarak Amerika Birleşik Devletleri'nde yazılmış ilk dermatoloji kitabı olacak olan "Deri Hastalıkları" başlıklı eserini ortaya koymuştur. Buraya kadar gerçekten de tam örnek alınması gereken "performanslar" bunlar. (Evet burada performans kelimesi doğru şekilde kullanılmıştır. Performansın tanımı bir işi ya da süreci başarı ile sonuçlandırma becerisidir). Ancak sonrasında bu iki hekimin hayatlarının seyri adeta ülkemizde halihazırda hepimizin önündeki yol ayrımını temsil eder gibidir: Dr. Bulkley dermatolojiye olan ilgisini bir kenara bırakmış, New York'taki muayenehanesine çekilerek o dönem için kendisine daha fazla mesleki doyum sağlayan genel dahiliye hastaları ile ilgilenmeyi tercih etmiştir. Çağdaş Dr. Worcester ise pür heves yazdığı kitabının ardından belki de dermatoloji adına pek çok başka projeyi hayata geçirmeyi gönlünden geçirmiş ancak devrin amansız hastalığı tüberkülozdan 35 yaşında yaşamını yitirmiştir. Bizim güncel çeldiricimiz kozmetoloji hastaları olup belki tüberkülozdan değil ama aramızda kahrından bu dünyaya veda etmeye hazırlananlarımız da az değildir herhalde.. Ana eksenini kölelik kavramının oluşturduğu ve köleliğin devamını arzulayarak ABD'den ayrılmayı tercih eden güneşli eyaletlerin bir taraftan "Bizde Avrupa'nın arzuladığı pamuk var; muhakkak Avrupalılar yanımızda yer alır canım." beklentisi ve de sonrasında Avrupa'nın seyirci kalmayı tercih etmesiyle hayalkırlığı içerisinde 1861-1865 yılları arasında sürdürdükleri savaş her savaş gibi yıkıcı olmuştur. Ancak ilginçtir ki bu taze ülke savaş yorgunluğunu inanılmaz kısa bir sürede atlatarak bilim, teknoloji ve sanat alanlarında adeta sıçrar adım bir yürüyüşle erişmiştir 20. yüzyıla.. Oysa bu yüzyıl yaşlı Avrupa'nın adımlarını giderek biraz daha yavaş attığı ve bağrında iki dünya savaşı barındıracağı bir çağ

olacaktır. Amerikan iç savaşı sonrası yaşanan tıp coşkusu yeni dünyalı doktorların kendi ilgi alanlarına uygun bilgi ve deneyimi eski dünyanın bilim merkezlerinde aradıkları bir devri getirir. Aralarında Louis Duhring ve Henry Fox gibi geleceğin ünlü isimlerinin de yer aldığı çok sayıda Amerikalı doktor Atlas Okyanusu'nu dermatoveneroloji için geçerler. Devrin otorite isimlerinden Hamburg'lu Unna bir de isim bulmuştur be hevesli hekimlere: Onlara Amerikanische Wandervögel (Amerikan göçmen kuşları) diye seslenir. Bu kuşların en sevdikleri yuvaların başında da Viyana'da Ferdinand Hebra'nın kliniği gelmektedir. Sonrasında anavatanlarına dönen bu dermatolog kuşlar dermatoloji eğitimi veren üniversite bölümleri kurmuşlar, kitaplar yazmışlar ve de bir 3. önemli başarıya daha imza atmışlardır. Ama durun bu da gelecek yazımıza kadar saklı kalsın. 20. yüzyıl başında ABD'nin deribilimdeki 3. atılımı hangi alanda olmuş olabilir sizce? Yazımızı 5. Dünya Kongresi'ne dönerek noktalayalım.

Yine bir soru: Aşağıdakilerden hangisi bu kongrede gözlenen "ilklerden" değildir?

Yanıt hemen aşağıda.

- Deri kanserleri sağaltımında X ışınları
- Amerikalı ilk kadın dermatolog
- 21 standdan oluşan ilk endüstriyel sergi
- Hepsi de bu kongrede gözlenen ilklere.

Kaldığımız yerden devam etmek üzere, esenlikler dilerim.

Prof. Dr. Ekin Şavk

Adnan Menderes Üniversitesi

Deri ve Zührevi Hastalıklar Anabilim Dalı, Aydın, Türkiye

E-posta:esavk@adu.edu.tr

Yanıt: d